

شناخت و تربیت

نویسنده: دکتر محمود تلخابی
ناشر: سازمان مطالعه و تدوین کتب
علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)،
(تلفن: ۰۴۴۲۴۶۲۵۰)
سال نشر: ۱۳۹۸

ارتباط علوم شناختی و تربیت از اوایل شکل‌گیری علوم شناختی مطرح شد، زیرا مقولاتی همچون یادگیری، توجه، حافظه، خلاقیت و هوش از مفاهیم پایه تربیت محسوب می‌شوند که در تبیین‌های شناختی فهم جدیدی از آن‌ها مطرح می‌شود. از آنجا که کودک از اولین روزهای حیات خود فعالانه به یادگیری می‌پردازد و ذهن و مغز خود را توسعه می‌دهد، آموزه‌های شناختی می‌توانند در کمک به رشد قوای ذهنی کودکان و نحوه استفاده‌شان از ذهن و مغز خود، به آن‌ها یاری برسانند.

در این کتاب، در فصل اول، ضمن طرح موضوع پیوند میان علوم شناختی و تربیت، بر اساس مراحل پژوهش، روش‌های تدوین مبانی و صورت‌بندی اصول مطرح شده‌اند.

در فصل دوم، امکان‌هایی که علوم شناختی برای تأثیرگذاری بر تربیت دارد، بررسی شده است.

در فصل سوم، در تدارک مبانی جدید برای تربیت، ابتدا از متون تخصصی علوم شناختی، گزاره‌هایی استخراج شده‌اند که نحوه عملکرد ذهن و مغز را توصیف می‌کنند. در این مرحله، به‌منزله پژوهشی نظری، مقوله‌هایی شناسایی شده‌اند که کارکرد ذهن و مغز را توصیف می‌کنند. در این مطالعه، مفهوم نظری کانونی «شناخت» است که به‌منزله فعالیت یا فرایند ذهنی برای کسب دانش و فهم از طریق تفکر، تلقی می‌شود. در مجموع، گزاره‌های مبنایی در هشت مقوله اصلی شامل «سازوکار شناخت»، «شناخت و عمل»، «شناخت و هیجان»، «شناخت و زمینه»، «شناخت و فعالیت‌های بدنی»، «شناخت و زبان»، «شناخت و دانش»، و «شناخت و فناوری» طبقه‌بندی شده‌اند.

در فصل چهارم به تدوین اصول تربیت‌شناختی پرداخته شده است. در این روش، گزاره‌های مبنایی با گزاره‌های هنجاری برگرفته از اهداف تربیت رسمی کشور ترکیب می‌شوند تا دستورالعمل‌هایی کلی برای تربیت صادر شوند. در فصل پنجم مفاهیم بنیادی تربیت مانند معلم، برنامه‌درسی، یادگیری و مانند این‌ها بازتعریف می‌شوند.